

ז תכריכי המת מותר לעשותן מכלאים. משנה פרק נמלא כלאים (מ"ד): ומ"ש אפילו אותן שקוברין אותו בהן. בפרק ט' דנדה (ס"א): אמר רבי יוסף אהא דמיא דעושין מכלאים תכריכי למת זאת אומרת מלוח צטלות לעמיד לנזא אמר ליה אבי והא אמר ר' [ג] אמי א"ר ינאי לא שנו אלא לספרו אבל לקברו אסור? אמר ליה לאו איחמר עלה אמר רבי יוחנן אפילו לקברו ורבי יוחנן לטעמיה דאמר במתים חפשי (מהליל פס ו) כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המלוח. ופסק הרא"ש (פי י) הלכה כרבי יוחנן וכן נראה מדברי הרמב"ם (שם הכ"ה) שכתב מתמתין סמס ולא חילק. והקשה הר"ש (ד"ה מכריכי) דליחמר משום לועג לרש (משלי י ה) כדלמירין בענין ציית בפרק התכלת (מנחות מ"א). ומירך דשמי מלוח ציית ששקולה כנגד כל המלוח (שם מג:) אי נמי שאני כלאים דכמי דומיא דמת לא אסור דלא מיחמיה כלל:

והצנועין מפשילין במקל לאחוריהם. וכן תופרי כסות תופרין כדרךן ובלבד שלא יכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים והצנועין תופרים בארץ: ז תכריכי המת מותר לעשותן מכלאים (י"א) אפילו אותן שקוברין אותו בהן: ח וכן מרדעת החמור מותר לעשותה מכלאים אף על פי שיושב עליה. וכתב הרמב"ם (פ"י הכ"ה) ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בה. ואדוני ק"בי הרא"ש ז"ל כתב שמותר (י"ג) אפילו אם בשרו נוגע בה (י"ג) ובלבד שלא יתנגה על כתיפו [ח] אפילו להוציא בה הזבל ודוקא שהכלאים ניכרים וידועים בבגד אבל בגד שאבד בו כלאים ואין מקומו ניכר אסור לעשות ממנו מרדעת לחמור דכיון שאין מקומו ניכר שמא ישכח ויקח ממנו

ז תכריכי המת מותר לעשותן מכלאים. משנה פרק נמלא כלאים (מ"ד): ומ"ש אפילו אותן שקוברין אותו בהן. בפרק ט' דנדה (ס"א): אמר רבי יוסף אהא דמיא דעושין מכלאים תכריכי למת זאת אומרת מלוח צטלות לעמיד לנזא אמר ליה אבי והא אמר ר' [ג] אמי א"ר ינאי לא שנו אלא לספרו אבל לקברו אסור? אמר ליה לאו איחמר עלה אמר רבי יוחנן אפילו לקברו ורבי יוחנן לטעמיה דאמר במתים חפשי (מהליל פס ו) כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המלוח. ופסק הרא"ש (פי י) הלכה כרבי יוחנן וכן נראה מדברי הרמב"ם (שם הכ"ה) שכתב מתמתין סמס ולא חילק. והקשה הר"ש (ד"ה מכריכי) דליחמר משום לועג לרש (משלי י ה) כדלמירין בענין ציית בפרק התכלת (מנחות מ"א). ומירך דשמי מלוח ציית ששקולה כנגד כל המלוח (שם מג:) אי נמי שאני כלאים דכמי דומיא דמת לא אסור דלא מיחמיה כלל:

ח וכן מרדעת החמור מותר לעשותה מכלאים. גם זה משנה בפרק נמלא כלאים (שם): ומ"ש הרמב"ם ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בה. למד כן מדין הכרים והכסמות וכן נראה מדברי הר"ש (פ"ט מ"ז ד"ה כרים) אבל הרא"ש כתב בפרק ט' דנדה (שם) דמדנקט גבי כרים וכסמות ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בהם וגבי מרדעת לא מני מכלל דמרדעת אפילו בשרו נוגע בהם שרי משום דהמרדעת קשה אבל כרים וכסמות רכין הם כדמוכח בזמנים פרק דס חטאת (ד"ד) הילכך צענין שלא יהא בשרו נוגע בהם שלא סכך עליו יימא עכ"ל. וזכרין לומר דכרים דקאמר היינו לומר שאינם כל כך קשים כמרדעת אבל מכל מקום קשים הם קלם שהרי כתב הוא ז"ל (פי ט) כרים וכסמות שהם קשים ואין לרכך ליכרך על בשרו כשאין בשרו נוגע בהם וכך הם דברי רבינו ירוחם (מ"ט ח"ב קס"ג) שכתב גבי מרדעת בלשון הזה לרכוב עליו מותר ואפילו בשרו נוגע בה ולא חיישין שמא תכרך עליו יימא כדלמך לעיל גבי כרים וכסמות משום דמרדעת קשה יותר מכרים וכסמות: [בדק הבית]

משום לועג לרש כיון שאינו ניכר ואינו מפורסם אלא דממה שכתב רבינו וכן מרדעת וכו' וכיון דמרדעת מיירי בשהכלאים ניכרים אלתא משמע דתכריכי מתים נמי מיירי בכלאים ניכרים וכדמשמע מדברי המוספות ושאר מפרשים וכו' ואני כתבתי הנראה לפע"ד שאין להקל במת כשהכלאים ניכרים: ג. גר ק"א

ז ומ"ש וכן מרדעת וכו'. פירוש לא מיבעיא בתכריכי המת אלא אפילו נמי שרי במרדעת כיון שקשין הן ואין הגוף נהנה ואף על גב דכרים וכסמות נמי קשין הן ואסור בשרו נוגע בהן כדפירשתי לעיל בתכלת סימן זה מרדעת שרי טפי לפי שהוא קשה יותר כך הוא להרא"ש אבל הרמב"ם השוה דין מרדעת לכרים וכסמות וכן פירש בית יוסף ופשוט הוא: ומ"ש ובלבד ש"א יתנגה על כתפו וכו'. שם במשנה והטעם דלא שרו רבנן בקשין אלא בהצנעה כיון דליכא אסורא דאורייתא אפילו נרכין כדלעיל (פ"ג ז): ומ"ש ודוקא שהכלאים ניכרים וכו'. קאי אמה שכתב וכן מרדעת וכו':

כתוב באורחות חיים (פי"ב כ"א ח"ג) המת והבהמה שהיו לבושין כלאים מותר לנשואן על הכתף [עד כאן]:

ומ"ש ובלבד ש"א יתנגה על כתפיו אפילו להוציא בה זבל. שם במשנה וטעמא משום דאינו מותר מפני שהוא קשה אלא בהצנעה שהיא מדרבנן אבל לא בהעלאה: ומ"ש ודוקא שהכלאים ניכרים וידועים בבגד אבל בגד שאבד בו כלאים ואין מקומו ניכר אסור לעשות ממנו מרדעת לחמור. נרייתא בפרק ט' דנדה (ס"א): ומה שנתן מעם משום דכיון שאין מקומו ניכר שמא ישכח ויקח ממנו מלאי על גבי בגדו. כן כתב הרמב"ם (פ"י הכ"ו) והרא"ש ז"ל (ס"א ט'):

פרישה

ציית אמרין לגבייהו לועג לרש (פירוש ומהאי טעמא אסור ליכנס לבית הקברות וציית נראים צנדי הנכנס (נכוח י"א). אי נמי לרבינו זרחיה הלוי (מ"ק טו. ד"ה אה) שכתב רבינו בשמו לקמן סימן ש"א ז"ל כשנושא המת לקוברו מטילין ציית בתכריכי שלא יהו נושאי המטה מעוטפין והוא בלא ציית והיינו לועג לרש) דשאני מלוח ציית ששקולה כנגד כל המלוח אי נמי כיון דלא מחמס ליה אפילו נמי כיוצא בה מותר כיון דלא נהנה. ר"ש: (י"ב) אפילו אם בשרו נוגע בה. דמרדעת קשה יותר מכרים וכסמות דלעיל. אשיר"י: (י"ג) ובלבד ש"א יתנם על כתפיו. דהעלאה דאורייתא והלכה דרבנן: (אפילו להוציא זבל. אף על גב דמי שאיט מחמין להנחו מותר כדלעיל ו"ל מאחר שמחמין להצילו מהטעם על זבל מיקרי מבין להנחו. עד כאן המגיה):

חדושי הגהות

[ג] בגמרא שלפניו איחא רבי מני א"ר ינאי אבל גירסא הרא"ש רבי אמי במקום רבי מני ונראה שם מדבריו דרבי אמי בעלמא אמר כן ולא בשם רבי ינאי דברי הרא"ש פסק שם כרבי יוסף משום שהיה רט של רבי אמי ואילו היו אומרה בשם רבי ינאי אדרבה הוה ליה לפסוקי כרבי ינאי שהיה רט של רבי יוחנן:

הגהות והערות

[ח] כ"ה ברפוסים ראשונים ועתיקים ובכתבי יד. ברפוסים חדשים הגירסא "כתפיו":

ניתרין אח"כ ובב"י שם חולק ע"ז עיי"ש והא דמיתת הגר מתרת, עבדיו הוא מג"ש דלה לה דעבדו דגר כאשרו דמיתת האדון מתרת כמיתת הבעל וסובר הרמ"ה דמעשה המיתה היא המתרת ואינה מתרת אלא בשעתה כמו גט דאינו מתיר אלא בשעתו ודעת הב"י דההיתר הוא במה שהבעל הוא מת והרי גם אח"כ הוא מת ושמא י"ל עוד לשיטת הב"י דההיתר הוא ע"י שאין לה בעל דגלי קרא גבי מיתה דאינה אסורה אלא בשעה שיש לה בעל וא"כ אפשר לומר כן גם הכא כיון דעכשיו אינה אשת רעהו מותרת וצ"ע.

סימן כט

[בענין מצוות בטלות לעתיד לבא]

(א) בענין מצוות בטילות לעתיד לבא והיינו לאחר תחית המתים דאילו לימות המשיח ודאי ינהגו כל המצוות לכאורה קשה דהא אחד מעיקרי הדת הוא שזאת התורה לא תשתנה לעולם וי"ל דהכונה בעיקר הזה שדיני התורה לא ישתנו מכפי שנאמרו בסיני ע"י מרע"ה וגם זה נאמר בסיני שלעתיד לבוא יהיו המצוות בטילות ולא יתחדש לעתיד שום דין מה שלא ניתן למרע"ה. והא דמצוות בטילות לע"ל גם זה הוא אחד מדיני התורה המצויה אצלנו היום.

(ב) עוד י"ל דהא דמצוות בטילות לע"ל אין הכונה דהומן שלע"ל גורם שיתבטלו המצוות אלא שהמתים שיחיו יהיו פטורין מהמצוות דגוה"כ הוא במתים חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצוות לעולם אפילו לאחר שיחיה והדין הוה נוהג גם בזמן הזה דאי מיתרמי ניסא כמתים שהחיה יחזקאל פטורין מכל המצוות ולא יהיה לע"ל שום התחדשות בדיני התורה והאנשים שיהיו לע"ל שלא יחיו ע"י תה"מ באמת יהיו חייבין בכל המצוות.

(ג) והחילוק בין שני הפירושים עוד לפי מ"ש בשו"ת רדב"ז ח"ב סי' תרמ"ד הובא בס' אמונת התחיה דיהיו שני תחיות אחת פרטית לצדיקים בימות המשיח ואחת כללית לכל באי עולם ליום הדין הגדול והגורא דלפירוש ראשון דהומן שלעתיד גורם שיתבטלו המצוות אבל לימות

המשיח דבודאי ינהגו כל המצוות א"כ גם הצדיקים שיחיו או יהיו חייבין במצוות אבל לפירוש השני גם הצדיקים שיחיו לימות המשיח יהיו פטורין מן המצוות.

(ד) ובאמת הספק הוה מתבאר להדיא מסוגיא דנדה דס"א דקאמר התם זאת אומרת מצוות בטילות לע"ל והיינו מדתנן חכריכי המת אין בהן משום כלאים אף דעתידין צדיקים שיעמדו בלבושיהן. ויהיו לבושיין או בכלאים ואף דכשיחיו יוכלו תיכף לפשוט בגדיהן וללבוש אחרים מ"מ ברגע הראשון קודם שיספיקו לפשוט חכריכיהן יהיו לבושים כלאים ואסור לגרום לחבירו שיהא אנוס בעבירה ואי נימא כפירוש הראשון אכתי תיקשי האיך קוברין המת בכלאים שמא יהיה מהצדיקים שיחיו לימות המשיח ואותן יהיו חייבין בכל המצוות אלא ודאי כפירוש השני דאין הזמן גורם כלל רק דכל המתים שיחיו באיזה זמן שיהיה פטורין מן המצוות מקרא דבמתים חפשי.

ובתוס' פ' המוכר את הספינה דף ע"ד ד"ה פסקי משמע הכא שיש ציצית למתים וראיה מס' התכלת דאמר שמואל כלי קופסא חייבין בציצית ומודה שמואל בוקן שעשה לכבודו פירוש לתכריכים וההיא שעתא ודאי רמינן להו וקשה על המנהג שלנו שנוהגים להסיר ציצית מטליתות של מתים וכו' ורבינו חיים כהן צדק פירש דאנן קיי"ל כר' יוחנן דאמר מצוות בטילות לעתיד לבא וההיא דמנחות איירי אליבא דשמואל דאמר אין בטילות ולכך צריך שיהא לו ציצית דעתידין צדיקים שיעמדו בלבושיהן ואם יסירו לו הציצית במותו נמצא שלעתיד יעמוד בלא ציצית עכ"ל.

וקשה דבגמ' שם איתא ההיא שעתא ודאי רמינן להו משום לועג לרש חרף עושהו ולדברי רבינו חיים אין צורך כלל להך דלועג לרש כדאיתא בנדה דף ס"א דלמ"ד אין מצוות בטילות לעתיד לבוא אסור לעשות תכריכי המת מכלאים דעתידין צדיקים שיעמדו בלבושיהן ולא אידכר כלל התם טעמא דלועג לרש ומשום דאסור לגרום שיעמדו בלבושי כלאים וה"נ אסור לגרום שיהיו לבושיין טלית בלא ציצית ועוד קשה דטעמא דלועג לרש שייך ג"כ אליבא דמ"ד מצוות בטילות לע"ל כמו למ"ד אין בטילות דמתלוקתן אינה אלא לאחר

כל יד שכח הסעם דכלאים לא בטל משום דדמיא לפומחא משא דכנח אחח נהנה מן הבגד ולא דמי לשאר איסור שנתערב בהיתר פ"ט. ואפשר שגם זה סוגיא בראש ודוק:

למה לו בגד שאבד בו כלאים קצת משום דשניהם נאסרו ומיטוק ליה דחוט חשיב ולא בטל א"י דחוט למר רחלים בחוט גמלים בטל. וכן מוכח מדברי

תוס' בנדה ס"א ע"ב בד"ה בגד שג"כ כתבו קעמו של בראש"ט. וגם לוי

תמה מדוע לא יבטלו ומה בין זה לחוט שער נזיר שנארג בגד דסריך בשליפי תפורה וליבטל ברובא ואין לומר דשם מיירי שנארג השער כמות

שהוא ולא נעשה ממנו חוט דא"כ למה דחק שם לאוקמי בלפורחא ולוקמי בחוט דהרי בלפורחא מקשה שם לשלופינהו ואי הוה מוקי בחוט לא הוה

לרך לדחוקי ולמימר דדוקא בכלאים חוט בחוטין לא בטל אב"ל לא בבגד ונזיר, הדבר דחוק דממ"כ חס חוט חשיב הוא בכל האיכורים ועוד

דאם אחת אומר כן א"כ מה הקשו החוס' שם בנדה משער נזיר וכן בראש"ט וכו"ל. ולומר דהא דחוטין בחוטין לא בטלי הוא רק מדרבנן ככל דברים

החשובים דלא בטלי שהוא רק מדרבנן והיה קשה להראש"ט ולהחוס' בגד שאבד בו כלאים חי ס"ד שהסעם הוא רק משום דחוט לא בטל א"כ אין

כאן איסור תורה ולמה לא ימכרנו לנכרי שמה ימכרנו לישראל והרי הוא ספק דרבנן והנה בילת נבילה ודאי שאינה אסורה רק מדרבנן אס"ה אסור

למכרה לנכרי וכמבואר ביו"ד סימן פ"ו סעיף יו"ד בש"ע וכן הוא בטור שם אין מוכרין בילת נבילה ופריפה לנכרי ט'. ובאמת אני חמה מנין לו להסור

דין זה ובגמרא בחולין ס"ד ע"א לא שניט אלא בילת פריפה וז"ל הברייתא אין מוכרין בילת פריפה לנכרי אלא א"כ פרוסה בקערה וכן בראש"ט בהביאו

שם בחולין ברייתא זו לא הזכיר בילת נבילה. וא"כ אני חמה על הסור איך למד מבילת פריפה לבילת נבילה והרי בילת פריפה אסורה מן התורה

שגמרה באיסור אבל נבילה שהיא מדרבנן למה לא ימכר לנכרי והרי אין כאן אלא ספק שמה ימכרנה לישראל. ואמנם ברי"ף הגירסא מניח אין

מוכרין בילת נבילה לנכרי אבל הר"ן שם העתיק בילת פריפה וברמב"ם לא מלאתי עדיין דין זה שאין מוכרין בילת פריפה לנכרי. ועכ"פ מוכח מדברי

החוס' ובראש"ט דחוטין בחוטין מדאורייתא ודאי בסילין ועיין בכ"מ ס"ג מהל' בטורים הל' י"ג מ"ש שם הר"י קורקוס משמע דסובר דהיתר בהיתר

הוא שיהא לאיסור בהיתר. ודעת הרמב"ם גלע"ד דסובר דהיתר בהיתר לא בטל וכתו שהוכחתי גם מדברי הרשב"א, ואמנם אף שאיט בטל מ"מ נשאר

שמו הראשון עליו אבל לא יחול שם חדש על המיעוט כי אם על הרוב וכתו שכתבתי לעיל ולמר ופשתן שנתערבו אפי' בכהאי גוונא איט בטל כיון

ששניהם נאסרים לא שייך ביטול אפילו קודם פרייה אף שעדיין אין כאן איסור מ"מ לא שייך בזה כשששה חותן אח"כ עוי חו אריג לומר דלא חל

שם אריג על המיעוט כיון שעה שניהם נאסרים ודברי הרמב"ם בעורות כבשים שם בהל' ז' שמכיים שהרי בטלו במיעוטן באמת הרגיש בזה הראב"ד

והקשה וכי למר בפשתן בטל ברוב. ודברי הכ"מ שכחב שמן התוספתא והירושלמי למדו תמיהים דאקו בתוספתא ובירושלמי למר ופשתים בטלים זה

בזה שם מביא למר גמלים ופורף ביניהם ובלמר גמלים בטל. ואמנם גלע"ד דעת הרמב"ם דמה שאמרו שם בירושלמי דרב ור"י לא פליגי ומחלק שם בין

מביא מין אחר עמהם הייט שם שנתערב למר בפשתים והרי סופו לארוב ממנו בגד לכך איט בטל כי אם ע"י מין אחר אבל הכך נימין של שורות כבשים משולם לא יהיו לא שוע ולא עוי ולא טו ואין כאן איסור תרים

בשום חופן לכך בטלי אפילו בשל פשתים למד:

ר' ד' ט' 1:12 ה:אל

סימן קעב

עש"ק חזון חשמ"ז לפ"ק פה אוברנאו ע"י לוצרן יצ"ו.
כבוד ידידי היקר הרב הגאון המושלם טובה בנש"ק ר' משה
ועבד שליט"א מו"צ דקהל מחזיקי הדת ב"ב יצ"ו.

אחדשה"ט וש"ת בכבוד.

קבלתי מכתבו היקר, והיות שגם פה אני עני עמוס
במשוואות אנוקוט נפשאי בדברים יסודיים להלכה
כדרכינו מאז.

הנה כ"ח הניע לפני ענין השטיחים לענין שעטנו לפי עני"ד
ישנם ג' מינים בזה יש שאסור מה"מ, ויש שאסור
מדרכנו, ויש שמותר למעשה, וז"ל הרמב"ם פ"י הי"ב מכלאים
וכן מותר מה"מ לישב על מצעות של כלאים שנאמר לא יעלה
עליך אבל אתה תניע תחתיו ומד"ס אפילו עשר מצעות זו
ע"ג זו והתחתון שבהם כלאים אסור לישב על עליון שמה
תכרך נימא על בשרו במד"א ברכין כגון יריעות ושמלות, אבל
בקשין שאין נכרכין וכו' מותר לישב ולהסב עליהן - והוא שלא
יהי' בשרו נוגע בהן ע"כ והוא מש"ס יומא ס"ט ע"א ובשו"ע
י"ד ס' ש"א.

רא"ב בשטיחים ג' מינים לפנינו ישנם קשים שאין שערותיהן
בולטין כלל, והיינו עפ"י רוב אלו שנעשה דרך קשרים,
וגם הלא מונחים על הרצפה ומבואר בירושלמי ובשו"ע ס'
ש"א ס"א דכשהם נחונים על איצטבא של עץ או של אבן יש
להם תורת קשין, ז. אלו שהם רכין ויש בהם גם קצת שערות
בולטות אסורים מדרכנו שמה תכרך נימא על בשרו כמבואר
בש"ס שם ובשו"ע ואסור לישב עליהם או להסב עליהם גם אם
אין נוגעת בבשר כמבואר כ"ז בשו"ע שם, והג' אלו ששטיחים
כהיום וכבר ראיתי מהם הרבה שיש להם שערות ארוכות
בולטות והם רבים באופן שכשהוא מהלך עליהם או שוכב בהם
הם מתממות אותו ממש אסורים בודאי מן החורה.

והנה אם בקיאים אנו היום בין רכין לקשין כבודו העיר
ממש"כ הפ"ח ס' ש"א ס"ק ט' בשם ס' חומות
ירושלים די"ל דאין לא בקיאים רך וקשה יע"ש, ובעניוהי זה לא
ברור לדינא דהא הפ"ח בעצמו בס"ק א' שם העתיק להלכה
מש"כ זקני הגאון פנים מאירות ח"ב ס' קי"ב דמותר לישב
על כרים וכסתות התפורים כלאים הנחונים תוך הקוטטען,
ואף שאפשר לחלק דהתם דרכו בכך לעשות תמיד קשין בזה
בקיאים לא בשאר בגדים, אבל באמת לא יראה כן דלמה לנו
לחדש נגד המבואר בשו"ע ורמ"א וכל הפוסקים לחלק בין
קשין לרכין אפי' בזה"ו.

ובמדומני שיש עוד מין רביעי בשטיחים שהם נעשים
מעשה לצד שאינם שוע טווי ונו, וזוה באיכא
תיתי שהם דרכנו וגם קשין מותר אפילו ללבוש ולא גזרינן
כה"ג שמה יכרך נימא על בשרו, ומכ"ש בשטיחים עיין כ"ז
בשו"ע שם ברמ"א ס"א וס"ב ובש"ך שם.

והשתא לענין לדרום על שטיח של כלאים אם הולך בלי
נעלים או גרבים אם הם קשים בודאי מותר לדינא
בד"א בכלאים דרכנו - אבל בכלאים דאורייתא חיישין שמה
תכרך נימא על בשרו, ואע"ג דעוד הרגל קשה לענין שעטנו
כמבואר שם ס"ג לענין ערדילין ובטור וט"ז שם ס"ק י"ב
איברא קשה להקל בזה למעשה דמי ימדוד שהשערות הבולטות
למעלה לא יעלו לפעמים למעלה מעור העקב והרגל, וכשהם
קשים עכ"פ בבשרו נוגע בהם אסור בלא"ה מיהו כדאי שלא
להחזיק זה בבית דמי מפיס לחלק בזה, אע"ג שמעיקר הדין
בקיאים בין רך לקשה.

ואם אי אפשר למכור אותם יש ללמד להקל באם מכסה
אותם לגמרי כעין כסוי ניילון וכמדומה שאפשר
להבליע היום כל השטיח בכסוי כזה וזוה הרווחנו בקשים שאין
בשרו נוגע בהם, וגם ברכין לכאורה אין חשש שמה יכרך
נימא על בשרו כיון דמכוסה לגמרי בכסוי ניילון והוא כעין
כסוי מלמעלה ומלמטה, ואע"ג דאסור חז"ל בזה אפילו עשר
מצעות זו ע"ג זו והתחתון של כלאים שאסור לישב עליהם שמה
תכרך נימא, י"ל דשאני התם דהתחתון של כלאים מגולה ובלי
כסוי ושמה יגע או ישב עליהם, אבל כשהוא מנזפה לגמרי
וא"א לבא כלל ליד נגיעת בשר או ליד כריכת חוט לכאורה
הדבר שקול להיתר, ובכל זאת עדיין נר"ך עיון בזה.

ורעבין למכור לנכרי אם הוא כלאים דאורייתא ואינו ניכר
השעטנו הלא מבואר דינו בש"ס ונפקק בשו"ע
י"ד ס' ש"א דאסור למכור, וגם דרכנו כמו שטיח ע"ד
הנ"ל אין לסמוך על מה שנו"כ בנז"ת או"ח ס' ע' וי"ד
ס' קפ"ו דהא סו"ס הוכיח נו"כ מציאת נבלה ביו"ד ס' פ"ו
דגם דרכנו חיישין באינו ניכר שמה יחזור ומכרנו לישראל
וע"ע בפ"ח ביו"ד ס' פ"ו שם.

ראמנם בקשה דאינו אסור אלא אם נוגע בבשר, וא"כ
בשטיח ספק גמור דילמא לא יכשל כלל גם אם
ימכרו נכרי דילמא לא ישתמש אלא בנעלים וכו"ז ולא יבא
לידי איסור לעולם - וגם אם ימכרו ישראל לאחרים לא ברור
לי אם איכא עבירה דלפני עור - למש"כ הפוסקים דבספק
ליכא לפני עור דאורייתא, וא"כ דרכנו אפשר ללמד להקל,
אלא דיש סוברים דכל לפני עור דרכנו נעשה מכשול דאורייתא
כמבואר במל"מ בהל' מלוה ולוה ועיין במנ"ח, ובפוסקים יו"ד
ריש ס' ק"ס, מ"מ למעשה אין לדעתי להחזיר בישראל אפילו
קשים אלא דבגוי אפשר להקל שקשים עפ"י הנ"ל דאינו דומה
לצינא נבלה.

ב. ואשר שאל בענין השכיח ששואלים משכנים איזה ביצים
וכשפוחח נמצא טיפת דם האם חייב להשיב
לשכנו ביצים שלמות, והספק שלו עפ"י המבואר בחו"מ ס'
רל"ב ס"ט לענין מוכר ולקח כה"ג דדעת הפוסקים דהו"ל
מקח טעות ומחזיר הדמים, וסיים המחבר בשו"ע דעכשיו אין
נוהגים כן, ור"ל דמשלם הלוקח מחיר השלם, ודעת מע"כ
דנמצא דהמוכר הי' יכול למכור ביצים אלה, ונמצא אם אין
השואל מחזיר לו דמים הפסידו.

התבטל של הימור לבטל נכ"י ביצה האסורה וכל שכן קליפות הימור
אם יש בתבטיל חוזה קליפות של הימור שמצטרפים : ז (יד) אפרוח
שנוגד בו. דאין האפרוח נולד מן הביצה עד שמהיה נקראת ונעשית
כעפרה בעלתא והוא מימרה מפורשת בגמרא רק שהא"וה כתב שאין
והגיס כן וכתב ד"מ עליו ולא ידעמי

ז (יד) כ"י אפרוח שנוגד מביצת נבילה וטריפה
(יג) מותר :

הגה בא (יב) (יד) ויש אומרים דלא נהיגין ק (בארז)
כב (ד) ולכמהלה חזר :

ח י ביצת עוף טמא שהתחיל העוף להתרקם בה
לוקים עליה משום שרץ העוף (טו) ויג וביצת
עוף טהור כג שהתחיל העוף להתרקם בה ואכלה
היו ט' מכין אותו מכת (טז) מדרות :

ט ט' טריפה אינה יולדת לפיכך כד עוף שהוא ספק
טריפה והטיל ביצים (טז) (טז) משהין אותו עד
שיטיל כל ביציו שמועין כבר כה אם יטעון פעם
אחרת כו כשרה ונדע זה כששהתה בין סוף לידה
לתחלת לידה כ"א יום (יז) שלמים כי כן זמן עיבורה
והוא הדין לתרנגולת שלא ילדה מעולם שנוגד בה
(יח) ספק טרפות שאם ילדה אחר כ"א יום מוזמן
שנוגד בה ספק טרפות היא והביצים מותרים
(אורחת חיים מביאו ב"י בס"ס יז) :

י כז י אין מוכרין (י) ביצת נבילה וטריפה לעובר
כוכבים שמא יחזור וימכרנה לישראל כיצד יעשה
יטרפנה (י) בקערה וימכרנה לעובר כוכבים שאז
ודאי לא יקנה אותה ישראל ממנו כה (י) בבה
דברים אמורים שרואים אותה טרופה בידו שיש
לחוש שישראל מכרה לו מפני שהיא טריפה אבל
מותר לקנות ממנו כה פת שנילוש בביצים במקום
שנוהגין לאכול פת של עובר כוכבים כיון שאין רואים אותה טרופה בידו :

ביצת טמאה וטרפה אין לרץ. ניטול ולא הגיה שם הר"צ כלום והיינו
משום שנראה עיקר נש"ס ופוסקים כהמחבר : ז כ. אפרוח שנוגד
בו מותר. העטם אימא נש"ס ופוסקים מפני שאין האפרוח נולד מן
הביצה עד לאחר שנקראת והיא כעפרה בעלתא : בא. וי"א בו. ונעט"ו
השמיט כל הג"ה זו ויפה כוון דמה
לנו להחמיר בדבר שנמלא מפורש
להמיר נש"ס וכלל הפוסקים גם נד"מ
ונת"ח כלל ק"ד ל"ב כתב על האו"ה
שאין טעם לדבריו וכן נסימני מ"ח
שם קמס כהמחבר : כב. ולכתחלה
יזהר. פירוש באפרוח זה שטלד
חזר לכמהלה : ח כג. שהתחיל
העוף להתרקם בו. כ"כ הטור
בשם הרמב"ם והקשה הפרישה דהא
כתב הטור לעיל סי' ק"ו דלס ידוע
שהוא מרוקס האפרוח חייבים עליו
מן המורה ומיך דשאני המס דנמלא
דס נמוך הביצה וממנה יולד האפרוח
מ"ה אסור משא"כ כאן דכבר נהפך
הדס ונעשה גבלא ונפסקה ממנו
העוף שאין עוד דס נעוף לפנינו
ועוף טהור מצד עצמו מותר אלל
שעדיין לא יאל לאויר העולם ואף
ול"י שהר"ף מפרש פ
דגשולביצים הי"ט
טמאים שנבטלו עם הט
מותרות הטובות
בעלתא הוא ולא יזהר
באחריתא עכ"ל וכתב
בירושלמי דמותרות כס
הביטול היפוסקס ודין
כתב הר"ף בפירושו
גיד הגשה דיוק :

שם ס"ק (יד) יד
זה מצדו מפורש בב
פרק ה' תרומות
ל"ד כלל דיוקא נמ
לשמן דגורו נבטל טוב
דהתם נמלמל דשכח
ועד דיוקא נמחמה
כ"י דלא לשהיה
ואמי לדי מקלה ד
טהרות אחרות ולא
בעלתא אחרית ועד
כיון דליכא אלל ביצה
לא גזר דמי לפסק מ
דמשהק לה עד
(הג"ה) עיי' בב"י דף ע"ג
שמכא מ"ש הרשב"א
מחזיקו שמה על
ששמיט הא דנעט"ו
שהיא ספסל דנכרימל
דנעט"ו ביצים השמיט
ול"י שהר"ף מפרש פ
דגשולביצים הי"ט
טמאים שנבטלו עם הט
מותרות הטובות
בעלתא הוא ולא יזהר
באחריתא עכ"ל וכתב
בירושלמי דמותרות כס
הביטול היפוסקס ודין
כתב הר"ף בפירושו
גיד הגשה דיוק :

פרי חדש

שאין מערות עדיין
הפך דעת הרשב"א ו
בספר הירוק נכ"י מ"ח
ח"ל ביצים שהקדמו
פ"י שטלדו נקרוס בעלת
ע"פ שאינה קלוטת בעלת
קרוס שאינה דובר אמה
וק דעת רלב"ן שכתב
רס"י גיעול ביצים
פירוש עוף שהפלט ביצת
קליפה החיטונה של
מותרת ע"כ וז"ל י"ג
שם הרשב"א ה"ה
בגיטת הירוק וה"ה
הפסדים שלל אלל דלכת
דנעט"ו דיוקא שיהיה
אלל כלל קרוס אפי"פ
מערות אסורים וז"ל
הרשב"א דהירושלמי
פסיקתא נקט דכל
קרוס שאין מערות
ולפיכך מותרות והיה
העל קרוס ואין מ
שמומרים והא דלא נקט
ביצים שאין מערות
מותרים משום שאם לא
אלל התלמן אף שאין מ
עדיין אסורין משום
דכיך אתה היא וכפ"ש
נכ"י פ"ה ויעיל כס
ולחיי נקט מלמלא
דכל שהקדמו מותרין
רשמי בתוספות נפקין
דף ק"ד וגרסי ביצים שה
אסורות פ"י מלשון
האפרוח והיא גירסא נ
דע שרשמי דברי הר"ן
מפיה שהוא ד"ל דמה
רש"י משום דנפוספס
לכו מחמיר דמי האם
טובות שגלוק עם הס
תני נמי גיעולי ביצים
מיר מילי מיבאו וכן
הטור והרשב"א אלל
הר"ן ויל וזע"ג דלא

ביאור הגר"א

משמע כפירשי' ומשמע בהדיא דמותרת (ע"כ) : ז (יב) וי"א בר. ע"ש : ח (יג) וביצת בר. שם ואצ"ו דאבי' הוא כמ"ש בפ"א ר"ט (ר כ) בכה"ג שלא יצא לאויר העולם אף
רבן כורי כמ"ש בר"ס ט"ו (תכש"ש) :

פתחי תשובה

עין מ"ש לקמן סי' נ"ט ס"ק א' בשם פשוט מהרי"ו הל"י סי' כ"ו : ז (ד) ולכתחלה
יזהר. ענה"ש ס"ק י"ד ועי' בשילגו יעב"ן מ"א סימן קנ"א שדחה טעם זה וכבר הוא
דאין סוגת הרמ"א ז"ל ולכמהלה חזר שלא לנטל האפרוח אלל טוננו חזר שלא להושיב
מרגולת על ביצת טריפה דהא אסור משום דמי למנטל אסור וכבר עזר דאולי אפ"ל
האפרוח אסור למי שהושיב המרגולת על ביצה אסורה דמין המנטל אסור דאסור למנטל
עליו מלמקמן סימן נ"ט וז"ל ש"ה ולא ע"ה אלל למי שלא נעשה בשביל ע"ש : ז (ה) ודברים.
סימן נכשונם ד"ס אפרים סו"ד סוף סי' פ"ו שכבר ד"ל שאין ר"ל שלמים מלג"ס ואפי'
מלמנע יוס למנע יוס אלל ר"ל שלמים מנע למשטן הימים מערב ועד ערב וז"ע עכ"ל :
י (ו) ביצת בר. עי' נכשונם ט"ז מיינא סו"ד סוף סי' קפ"ו שמה על הטור והמחבר
דמי נכרימל נחולין ד' ס"ד לא שניט אלל ביצת טריפה וז"ה גירסא הר"ש ומילי למיך
ג"ה ביצת נבילה שא"ט אסור אלל מדרבנן וע"ש בתקל ל"ח סוף סי' ע' שכתב ולדברי המחבר
נ"י כ"ש דהא דרבנן נמסכת ע"ג נחשין שנפל עליהן חטאת דמערל מירי ז"י דרבנן
יחא ע"ש ועי' לקמן סי' קי"ב סעיף י"א ומ"ש שם : (ו) בקערה ירסכרנה. [עין נכשונם
מ"ס סימן י"ט הובא לעיל סי' ס"ב סק"ל] :

וכאן כתב מכת מדרות עכ"ל ובאמת לפי מ"ש הבי' נר"ס ס"ו דהרמב"ם (דהכל) חולק אמ"ש הטור דלס ידוע שהוא מרוקס האפרוח חייבין
עליו דלוריימא א"כ דברי המחבר נש"ע א"א לישב אלל מימא דהרי הטור גופיה העתיק דברי הרמב"ם נסתם ועל דברי הבי"ח ק' דהא הטור
כתב נכ"י ס"ו נסתם חייבים עליו מן המורה וגם הרא"ש נחשבו' כלל כ' סי' ד' (ומציאה ז"י נכ"י ס"ו) סוגר דס ריקוס אסור מדלוריימא
ומ"ש הטור אכ"כ דר"י המיר גם דס חוץ לקשר אינו קותר למ"ש נחמה סתם חייבים עליו דלוריימא דודאי כשנמלא חוץ לקשר מותר לגמרי
וכשנמלא על הקשר שהוא דס ריקוס אסור מן המורה ועוד מדכתבו הרא"ש והטור אכ"כ נכ"י ס"ו וטוב להחמיר בו ע"ש משמע להדיא
דס"ל דס ריקוס דלוריימא' אלל דברי הפרישה נראין כנרורים נעטמן ומלמתי סמך ורליה לדבריו ממ"ש המדכי פא"ט שראצי"ה קבל מרא"מ
דלס דס נחלמון באותו ענין שאינו ניכר צו מקום המחלת האפרוח אז דוקא הוא אסור משום מורת דס אלל אס מלל דס וניכר צו מקום
המחלת האפרוח מותר דסמוך לרקומו הו כעפר בעלתא עכ"ל וזע"ג דכ"י כ' נכ"י ס"ו ע"ו ונראה לדברים אלו דחויס הס ואין כן דעת
הפוסקים עכ"ל י"ל דלא פליג אלל על מה שהמיר לגמרי אלל מדלוריימא מיהת שרי ואפשר גם דברי המחבר יש לישב כן וחזר צו ממ"ש
ר"ס ס"ו דהרמב"ם חולק על הטור וכן משמע קלת נספרו דק הבית נכ"י זה : ז כד. עוף שהוא ספק טרפה בו. אלל ודאי טרפה לא
וע' סימן פ"א ס"ק ה' וכבר נבדלו דניס אלו נכ"ס י"ו ע"ש : כה. אם יטעון בו. כלומר אס יטעון ויטיל ביצים אלל בטעינה למד לא
שרי וכמ"ש לעיל סי' י"ו ס"ק מ"ה : בו. כשרה. וכן כל הביצים למפרע כשרים : י כז. אין מוכרים. ע"ל סי' פ"ד ס"ק י"ח : כה. בד"א
שרואין בו. כלומר ד"א אסור לקנות מעובד כוכבים שרואין בו : כה. פת שנילוש בביצים במקום בו. ע"ל סי' קי"ב וכמ"ש שם :

ביאור הגר"א

משמע כפירשי' ומשמע בהדיא דמותרת (ע"כ) : ז (יב) וי"א בר. ע"ש : ח (יג) וביצת בר. שם ואצ"ו דאבי' הוא כמ"ש בפ"א ר"ט (ר כ) בכה"ג שלא יצא לאויר העולם אף
רבן כורי כמ"ש בר"ס ט"ו (תכש"ש) :

באר היטב

מחלק דדוקא בתבטיל מצטרפין קליפת האסור עם הימור אלל לא נסתם ביצים
לרץ ס"א לבטלו : ז (יג) מותר. העטם אימא נש"ס ופוסקים מפני שאין האפרוח
נולד מהביצה עד לאחר שנקראת והיא כעפרה בעלתא : (יד) וי"א. כתב הש"ך
ונעט"ו השמיט כל הג"ה זו ויפה כוון דמה לנו להחמיר בדבר שנמלא מפורש להימור
נש"ס וכל הפוסקים והט"ו כ' העטם שיש לחוש שמה ישנה נביטו שייחנה מכת
המרגולת כדי לעשות ממנה אפרוח ויהיה מותר ויש לחוש למקלה שמה נמוך כן
יאלגנה כמו שמצינו דבר זה מפורש במשנה פ"ח דמותרות דמשום טעם זה גזרו
דגם הגידולי מרומה יהיו מרומה שלא ישנה המרומה טמאה עד זמן הזרע לזרעה
וז"ע למך זה נגמרא עכ"ל. ונקודת הכסף השיג ע"ז דל"ד למרות דשכיחא ע"ש :
ח (טו) מדרות. הקשה הפרישה דהא נכ"י ס"ו כ' הטור דלס ידוע שהוא מרוקס
האפרוח חייבים עליו מן המורה ומיך דש"ה דנמלא דס מן הביצה מ"ה אסור מן
המורה משום דס משא"כ כאן דכבר נהפך הדס ונעשה גבלא ועפרה הוא ואין
צו ליסור דלוריימא ובט"ו נכ"י ס"ו מיך דכאן מיירי שאין צו דס רק ריקוס נשר חזו מדרבנן עכ"ל : ז (טו) משהין. כתב הט"ו וז"ל למ"ש רמ"א נכ"י נ"ו
דחיישין למקלה אפילו נכספה עריפה א' התם שאני דלרץ להשהות י"ב חודש אלל ראו הוא זמן חייבו

יורה דעה קינב הלכות מאכלי עונבי כוכבים

והל ט הוא נת' מדיה דף פ"ח ע"ג: ו ע"ס: ו טור נשם הרב"ט מדיה (וכד הר"ן): ח כ נשם הרש"ט שם הרש"ט ופק דעם מוח הכר רי: ט מוח' והרש"ט והר"ן שם והרש"ט מדיה: י ע"ס נביה' דלן נשם משום ביטולי טובדי סבכס דקמח' עיקר וכן לנהו משום דם ביטולי ויכלת טוף טמח' דהולכס למר הכר: יא ע"ס ועין נעמן' שאלהו ר"מ קי"ג: יב הרש"ט נחשוכה שם והרש"ט מדיה והר"ן נבי' דענטס סבכס מכה"ט פ"ט דודעי דמל עלה חמח' דין נקד דרש"ט רבא למחמ' ולמפיהו ולוטיני לעובד סבכס דף פ"ה ע"ב: יג ספר א"ח נשם הרש"ט ולכו: יד מיתר' דרינ' הלכא הלי רשפ' ובי' ענדס סבכס דף ל"ח: טו טור נשם הרש"ט (פי"ו) [פי"ו] מהח"ט הי"ג: טז מרדכי פ"ב דענדס סבכס פ"ב משפ' : יז ע"ס נמרד' נשם ר"מ מהח"ט ארנ' דענדס נחשפ' פסמי' דף מ' ע"ב ואתר' ע"ד ופמ"ק ול ט: יח ע"ס:

נקודות הכסף

[סימן קי"ב בסוף סימן קי"א הנה"ה] * ולפ"ו קשה דהא ההב"ב וכו'. ולי נראה דשאר הכסף שישן פלטר אפי' ישראל נמי מלמד נעלמ' שפסלו לנלו' מדי' הרב לפי מדיה נעלמ' ומדיה לא כמד המכר דעט' על הרב משום דכ"ש הוא וק"ל: (שם סי' קי"ג) * ויקח בר' ע"ב בר' אג' ריש"ט כ"כ דגמלו

קרי חדש

[סימן קי"ב בסוף סימן קי"א הרי פת פלטר עובד כוכבים אסורה. מי הפס עלמו שלקח נסיון והמכר נעמן אחר עבד הרש"ט שפסלו כ"כ נל' מולן וכן סבכסו נכונה והיקר מדי' הרש"ט נחשפ' הכ"ס דמח' מוכר' וישלול' דנעלמן אחר יומי ואלק' ודור והתיר למכר ואלק' ש"ס ישראל לק' ממנו ולמ"כ הניע ע"ס פלטר ישראל לא ילא מדיה. חן קשה שפ"ט שמתיר הרש"ט נחשפ' הכ"ס נראה שה"ן ק' דע"ס הרש"ט מ"מ ש' מותר' לא ילא זה דע"ס הרש"ט לשם דף פ"ח ע"ב דלדעה לא משמע ללאר' חן מרדכי וממ"כ הש"ך. לק' נראה יומר נט' מ"ש ע"ב הש"ך נ"כ וכן ש"ל לק' נעמ"ק וק"ל לע"ס המפורק ליקח א"ל לשם לק' נדאר לט"ל עמל' ע"ר. ולע"ן פת הנמל' כדוק פ"ק נחמ' מדיה' מל' נה פת הולכ' למר רוב האמתות' ולא ה"ס פת עיפה הולכ' למר רוב אול' פת עיפה ופ' ה"ס ורבי"ט פת עיפה דה"ט פת נקייה והרמב"ם והש"ס פירוש דה"ט פת על נע"ל נכ"ס והכל לדינ' אמת ומכ"ר נמי כפ"ק הר' ע"ר"ג היה מתק' משום לברי ומל' נלשק' כד'ק' ולא אלו' לבי שולכ' למר רוב עונבי דה"ס ויהנה עובד כוכבים והו' פסולת' דמל' על מל' י' להמכר דומה דמתק' מלמד נשכ' ולין דמדי' האס נחמ"ר נדמדיה' ומל' על מל' אלו' למור' וה"א דלא קמי' ליה הכ"ס דומ' דליק' משום דלא מי הכי א"ל י' קמי' מר' נבי רוב עונבי סבכ' ורוב ישראל הר' קמי' מל' על מל' מל' מל' הכי ונב' נבי שר מטל' קמי' ככה"ג אפי' שר' פשוט לשם דמל' על

שגורו עליה זימי התנאים: ו (ה) אפילו הוא נלוש בבצים כר. הטעם כיון שהפת מותר הביצים טפלים לו ואינו נפד"ה יתבאר נסיון קי"ג ס"ג: (ו) ולא אמרינן שיש בהם כר. כיון דלי קבע עליהו סעודה מנכך המזילא ע"כ דינ' כפת ממש: יא (ז) פת של ישראל כר. כנה יש לו דין שלקות הנוכר נסיון קי"ג כ"פ הטור:

ד ויא' מקום שאין פלטר ישראל מצוי לרדת המתירין י' ליקח פת מפלטר עובד כוכבים

אם הגיע שם פלטר ישראל הרי פת פלטר עובד כוכבים י' אסורה עד שימכור פלטר ישראל פתו ולאחר שכלה פת ישראל חוזר פתו של עכו"ם להכשירו: ה' י' יש אומרים שמי שיש בידו פת או שיש פלטר ישראל ויש פלטר עובד כוכבים עושה פת יפה ממנו או ממין אחר שאין בידו של פלטר ישראל מותר לקנות מפלטר עובד כוכבים" במקום שנהגו היתר כפת של פלטר דכיון דדעתו נוחה יותר כפת פלטר זה מפני חשיבותו בעיניו ה"ז כפת דחוקה לו:

ו' י' כ' במקום שנהגו היתר כפת של פלטר (ה) או אפי' הוא נלוש (ט) כביצים י' או שביצים מוחים על פניו מותר לו (יג) אבל אינפנ"דה שאפאה עובד כוכבים אסור לאכול מהפת שלה (ע"ל סימן קי"ג ס"ג):

הגה [י"ז] יש אומרים נפת שנייה עומים על פניו משום שהן נענין ואינם נעלים לגבי פת י' וש' נשם משום בשולי עובד כוכבים (תוספות וסמ"ג והגהות אשיר"י וארוך ומרדכי פ"א ט"ט וסמ"ק סימן ר"ז) וכן נוהגין [ט"ז] ולזמן נלוש"י י"ח שקורין קילנ"ך או מיני (ט) ממיקס שקורין לעקור"ך הם ככלל פת וכמקום שנהגין היתר נפת של עובד כוכבים גם הם מותרים (י) ולא אכריזין נשם נשם נשם בשולי עובד כוכבים וש' מיני נלוש"י שקורין קילנ"ך שאופין אותם על נחלים ומשמים הנחל בשעם אפייה נחלם או מור' נלוש"י לזכר ולמסור וכן המנהג (מהר"י בהגהת ש"ד ואגור בשם ר"י מפרי"ש):

ז [ט"ז] י' פת בעה"ב אסורה לעולם אפילו קנאה פלטר ממנו ואפילו שלחה לישראל לביתו וכן אפי' שלחה אותה לישראל לאחר אסורה לעולם ושל פלטר מותרת לעולם אפי' קנאה בעה"ב ממנו שלא הלכו כאיסור זה אחר מי שהפת בידו עכשו אלא אחר מי שהיה לו בשעת אפייה:

ח [י"ז] י' יש מי שאומרים שבמקום שאין פלטר מצוי כלל מותר אפי' של בעלי הבתים ולא"ל להמנין על פת כשר וכן נוהגין (ב"י בשם א"ח):

ט' י' הדרוק עובד כוכבים התנור ואפה בו ישראל או שהדליק ישראל ואפה עובד כוכבים או שהדליק העובד כוכבים ואפה העובד כוכבים ובא ישראל [י"ז] וניער האש מעט הרי זה מותר י' ואפי' לא זרק אלא עץ אחד לתוך התנור התיר כל הפת שבו שאין הדבר אלא להיות היכר שהפת שלחן אסורה. י' נ"ט] ולא נפת נאש ה'ו' נמיו (טור סימן קי"ג ובאגור בשם ר"י מולין והוא בתשובת מהר"ל רכ"א):

י [כ] י' אם אפו בתנור על ידי עובד כוכבים ג' פעמים ביום אחד והכשירו התנור על ידי קיסם ב' הפעמים ובפעם השלישית לא הכשירו מותר (מרדכי): הגה כ [כא] ו"א דלס הכשיר התנור פעם אחת ולא עמד התנור מעת לעת כלל היסק אפילו אפילו כן כהי' ימ"ס הכל מותר מנח (י) הכשר הראשון (ארוך כלל מ"ד ואגור) יש לסמוך על זה:

יא (ו) [כב] י' פת של ישראל שאפאה עובד כוכבים בלי חיתוי דישראל ובלא קיסם אסור (ג) ואסור לזבוני לעובד כוכבים דילמא אתי לזבוני לישראל [כג] ואם פיתת הלחם לשנים מותר לזבוני לעובד כוכבים:

הגה וה"ה לל' פת של עובד כוכבים שאסור [כד] ולכן נהגו שלא לקנות ממינות פת מן העובד כוכבים דחיישין שמה' היא פת איסור ומכנה לו ישראל כ' (מרדכי פ"א ובארוך):

יב [כה] י' אם אפה עובד כוכבים הפת בלא חיתוי ישראל ובלא קיסם אפילו קרמו פני הפת בתנור מועיל

ביאור הגר"א

אקביא ישראל משום דוחק: ט [יח] תיער האש מעט. דלא כמ"ש תוס' שם ד"ה ואתא דקא שמקרב בשולו ויש אפילו לא כו' שאין הדבר כו'. רמב"ם ועתוס' שם: (לקיט) ואפי' לא כו'. והרמב"ם וזר"י תולקין וכו' הרי' דנראה דבמקומות שנהגו לאכול פת של עובדי כוכבים שם הנהגו בקיסם להרחיק ונבחה פ"ט א' (ע"ב): [יט] ואם נפת כו'. כמ"ש בבב"י י"ח ב' תרגול כו'. ואמרינן ש' י' כו' א"ר בשלמא סומכוס כו' הדר כו' וא"כ כגון נמי היה כחחה ביד דכנופו דמי: [כ] ו' אפי' כו'. והסקתו הראשונות מועילות להיסק האחרון יותר מקיסם דחתה וכ"ש שגם נשאר גולמים מהסקות הראשונות: כו'. מהא דפי' כ"ש וס' ס"ה ב': [כג] ואם פיתת כו'. כמ"ש פ' א"ט ס"ד א' א"כ טרופות כו'. דאיכא הכירא וה"ה אין [כד] ולק' נהגו כו'. כמ"ש שם וכתיב' ש' לפיכך כו': יב [כה] אם אפה כו' כו'. דלהלכה אמרו אחר כמב"ד אינו כלום אבל קרובי בשולא דישראל לעולם מהני כמ"ש ה"ד אלימא דאי כו' ובירשאל מהני אפילו

אקובי רענא וחולק על הרשב"א ד"ל דבר אפיה אוליין כמ"ש בס"ו וכו' הרשב"א להדיא דאפילו זיבנו מותר ורש"י: ד [י"א] פקוק כו'. והטעם משום דוחק: ו [יב] בפקוק כו'. כמ"ש ברפ"ב ד"ט ט"ו ב' ובע"ז ל"ה א' קמ"ל קימחא עיקר ועתוס' שם ושם ובחולין ס"ד א': [יג] אבל אינפנ"דה כו'. שהשכונות בעין עליו ונח' אכל נבלע מחלתו היה בעין ונאסר משום בשולי עובדי כוכבים ואוסר העיסה משא"כ בילוש בבצים שתחלתו נחבטל כו'. ע"ש וס': [יד] יש אומרים כו'. כנייל וסבכס הראשונה ס"ל כיון שאינו אלא למראה חזותה לא מילתא עבדי' בפי' רובחים (ע"ל פ' ק"ב סי' ק"ו): [טז] ואותן נלוש כו'. שדוק אפיה עבדי' להו ועוד דאי קבע עלייהו מברך המוציא כמ"ש בפי' כ"פ (פ"ב א.). תוס' ב"ט שם אבל אם לא היה בכלל פת היה אסור משום בשולי עובדי כוכבים כמש"ל חזותה לא מילתא עבדי' כו'. עבה"ג ור"ל ודכינו חיישין שמא יקח כמ"ש אפי' אפי' שהוא עכשו ביד העובד כוכבים: ח [י"ז] יש כו'. ולא חמירא כדכתיב' כמ"ש תוס' ל"ה ב' ס"ד'ה בכלל ותנן (רפ"ג דרמ"א) כאכילי כו' ואת האכנטיא דמאי ואמרינן שם בירושלמי אפילו

פתחי תשובה

הפס מהנחטוס הוא מין שהנחטוס שפס ג"כ נשמות של דבר אשר לי אפשר שלא יעגרי נפס כן נשעת ליה ול נעריה ולפיה ושמל נעגרי כל ק' עד ע"ד נחמ' עט' ולק' אפי' כשהנחטוס מותר עשה' יפה לשור ע"ש ועין עד משפנת דבר יוסף פ"ח ותשובת שם נדקס מירד סימן מ"ו מענין זה: י' א' (ג) ואבאר ז'ובתי כו'. דין זה למד מהמדי' דלמלי יתוש' לה' לי משום דס' רוב נזי'ס אין כה'ס דס' דלעיל' סי' קי"ח כשולי עובדי כוכבים דאסור נזי'ס קי"ל דקמח' עיקר עכ"ל הש"ך וע"ל סי' תמש' ט"ו דוקא אופן שנלילמן [ענה] יש כהן מולר למס וכ"כ נתי"מ: י' י' מלה אוליין לתומר' והכי נמי דמיה' וה' דקמי' גבי סיכות שני' שר'ט על שלשים דהולכין למר רוב מל'ה על מערובת פירוס ולא דמל' ליער' חלוק' דקמי' כה"י פירק' דר"ק. וכמה פרטים נדעיים א"ל נמתי'ס לעיל כפי' פ"ג נבי' כשר שנתמל'ס עם שפר' כשר ע"ש:

חידושי בית מאיר

ויסו קרי' טע"ף ו' בהג"ה ואותן אפי' שקורין קילנ"ך. כג' הש"ך דוקא שנלילמן ענה וס' כ"כ נפס של פלטר אפי' חזרה

מבנה היותו

מלה אוליין לתומר' והכי נמי דמיה' וה' דקמי' גבי סיכות שני' שר'ט על שלשים דהולכין למר רוב מל'ה על מערובת פירוס ולא דמל' ליער' חלוק' דקמי' כה"י פירק' דר"ק. וכמה פרטים נדעיים א"ל נמתי'ס לעיל כפי' פ"ג נבי' כשר שנתמל'ס עם שפר' כשר ע"ש:

הצית עם אותו השוכר והמנוה על צעל הסעודה לצנוע והזעל הצית נגרר אחריו
 הצעל הצית שהוא עיקר נעשה טפל לצעל הסעודה וכתב אס הצעל הצית עושה
 לאכול מפת של עוזד כוכבים ואפילו לסלקו משלחן אין צריך וחלק על הש"ע צוה
 תצין כן דאיתא שם פ' אין מעמידין בלשון זה צסס ראצ"ה אחד הנזר מפת של
 לו פת יפה על השלחן ואמרינן צירושלמי פת נקייה כו' וכיון דמותר לצנוע עליו
 והר הוא הצעל סעודה והוא העיקר רק שיש אללו אורח שאינו נזר שכן מורה לשון
 לצנוע ע"כ הוא מצרך על היפה אלל עיקר הפירוש כפירוש מהרא"י שלענין היתר
 א דמ"מ יש קושיא על הש"ע דמשמע לפי פסק זה שאף מי שנזר יכול לצנוע על
 ! צא"ח סי' קס"ח פסק כהשר מקולי שיש לסלק את שאינו של ישראל ע"כ נראה
 ר ודאי יאכל מפת של עוזד כוכבים כיון שהוא נקי והדין נותן שהפת שיאכל עליו
 צנוע אלל מה שיאכל וא"כ הצ"ה שחייב לצנוע ומצנע ומוציא את האורח יצנע ממה
 ל הסעודה צצבילו אע"פ שאפשר שאח"כ יאכל כל אחד פת שלו מ"מ כיון דצנעת
 האורח גופיה חייב לצנוע על פת ישראל לזה מציא מן ירושלמי שמי שאינו נזר
 צבילו וכן עיקר להלכה כמשמעות פסק הש"ע כאן וצא"ח סי' קס"ח אלל לא צנוהר
 דוחק שנאמר לאו דוקא נקט ראצ"ה שאוכל אללו ישראל שאינו נזר כן נראה לע"ד
 זום חלב של עוזד כוכבים כי חלב טמא אינו עומד ואס נאמר שמעט נקיוצי דחלבא

ביאור הגר"א

בר. כמ"ש תוס' בלח ואע"ג שי"ל עיקר מן התורה כ"ש כאן וכ"ש ביבש. מרדכי פ"ק דחולין שם :
 [ל] אב"ל כו'. כמ"ש שם שאני התם דכיון דקאמר כו' : פון [לא] מי שנזר כו'. כנ"ל
 וכמ"ש בירושלמי (סוף חלה) בחלת ח"ל הורה ר' אבהו בבוצרה שצריכה רוב א"ר יונה
 מלמד שהיא עולה בפחות מק' ואינה נאסרת א"ר זעירא מתני' אמרה כן ונאכלת עם
 הזר על השולחן ור"ל בקערה אחת וכמ"ש בר"ס שכ"ג ואפילו לדעת תוס' שכתבו דלא

יה מברך לאיזה והותר לצרעתו שם ר"ח (ע"ב) : גזרו כו' אפילו

פתחי תשובה

צפ"צ דע"ז מהא דפרק כ"ש גבי ארצא דטבעה נחישתא ומימה דאיך למד משם לכאן די"ל
 דשאני התם דהוא איסור תורה משא"כ הכא צאיסור שלקות דרבנן דלמא צדרבנן לא חיישינן
 לספק זה שמא ימכרם לישראל ויותר הו"ל להמרדכי להציא ראייה לזה מהא דמס' עבודת כוכבי'
 דף ס"ה צחיטין שנפל עליהם יין נסך לפי מה שכתב המרדכי גופיה דפרק כ"ש סוס"י תקכ"ח
 דהך עובדא מיירי צי"נ דרבנן ע"ש ועיין צתשובת נו"צ תניינא חלק או"ח סי' ע' וצחלק
 יו"ד סוס"י קפ"ו ועיין צש"ך לעיל סי' נ"ז ס"ק נ"א : יג (ד) שאינו נזר. עט"ו וש"ך
 ועיין צתשובת גאוני צתראי סי' י"ח ועיין צתשובת צ"ח החדשות סי' כ"ז : יד (ה) בט"ל
 ברוב. [ועיין צתשובת ח"ס סי' ק' מ"ש צוה עיין פמ"ג לאו"ח צנהנהגת הוראת או"ה סדר

נ. כתבו הט"ו יס מן השולחן אלל כאן כיון ואע"ג דמשמע האי מ"מ כיון אל איבה טובא אלל אל' אלל

זכא איבה : יד (יב) בותח. כתב הט"ו ואין לאסור משום חלב של עוזדי כוכבים כי חלב טמא
 בטל צמיעוטו שהרי מעורב צה ואינו דומה לחמאה צסי' קט"ו שאינו מעורב צה עכ"ל רש"ל
 ון וראיה מש"ס פ' אללו עוברין כותח הצבלי וכו' וגם צפ' אין מעמידין איתא דצחולב לכמכא
 דאל רואהו אלל שהעוזד כוכבים נותן שם פת שלו דאין צוה משום איסור פת של עוזד כוכבים
 צצישולי עוזד כוכבים ממש כ"כ צאו"ה וצת"ח ומ"ש אלל אסור לערבו כתב צד"מ ע"ז ונ"ל
 צשום הטעם שנתערב ולא אסרו לערב לכתחלה אלל לאכול הפת עצמו אלל משום טעמא ליכא
 זה מוכרח די"ל דמיירי ג"כ כשאוכל הפת עצמו וצלא"ה הא קערה היא כלי שני ואינו מצטל :

צ"ק י"ז ועי' בט"ו לקמן סי' קט"ו ס"ק י"ב וש"ך ס"ק י"ז : (ש"ך ס"ק כ"ג) והאו"ה כלל כו' כתב דינים אלו

אם מועיל הכרזה, שיש לחשוש שיהיה מי שלא ישמע ההכרזה, ומסיק שם שהמוכר יחלה טבלא בחנותו שאינו מקבל אחריות בענין שעטנו (פשוט שבשעטנו ודאי לא שייך לשון זה) כדי שידעו הקונים ויתנו לבדיקה (ע"י להלן). ואם הקונה הוא ישראל חשוד ויודע שלא יתנו לבדיקה אסור למכור לו, אא"כ יש חשש איבה ואין איסור לפני עור. וכן ראיתי בשם שו"ת י"טב לב שאוסר למכור אא"כ יש עכו"ם שמוכר וגם אין חשש שיכשיל את הישראל. ומחלק בין בגד שהוא עצמו כלאים לבין בגד שהוא תפור בכלאים ואפשר לתקנו ויודיעו שצריך לתקן.

ובספר ירושת פליטה סימן כג הביא מדברי הכת"ס יו"ד סימן פג שדן בארוכה במחלוקת המשל"מ בפ"ד מה' מלוה ולוה במקום שיש ישראל עבריין שמוכר, אם חשיב כחרי עברי דנהרא. ונראה דעתו כהפני משה דלא מיקרי חרי עברי דנהרא. והביא מדברי השד"ח כללים מערכת ו אות ט שהביא מהרבה פוסקים להחמיר כדעת המשל"מ, והביא גם מדברי הרמ"א ביו"ד סימן קנא שמצדד להקל שבמקום שאין איסור לפני עור, אף מדין מסייע אין איסור, אלא שבעל נפש יחמיר לעצמו, ודן שם גם בדברי הכת"ס שם אם יש איסור מסייע כשאינו בשעת העבירה, ומ"מ מסיק לדינא לאסור, אף בכלאים דרבנן אף אם יש ישראל אחר, וכ"ש כשאין מוכר אחר כלל, אבל אם יש מוכר עכו"ם בעיר שמוכר באותם תנאים במדה ובמחיר, שמעיקר הדין יש לסמוך על הרמ"א שאין איסור מסייע, אלא שבעל נפש יחמיר לעצמו, עיי"ש.

ובשו"ת מנחת אלעזר ח"א סימן נג הביא תשובת אביו בענין זה, ולאחר שהאריך בהלכות אלו העלה להלכה, שאם יש ספק אם הקונה ילבש השעטנו אין איסור כלל אפילו מדרבנן, ואם בודאי ילבש אלא שיכול לקנות אצל גוי באותם תנאים שהוא נותן לו אין איסור דאורייתא, אבל יש איסור מסייע מדרבנן, ואם ישיג אצל ישראל אחר תליא בפלוגתא, ומ"מ עובר משום מסייע, ואם לא ישיג לא אצל נכרי ולא אצל ישראל כי אם בתנאים קשים יותר, כגון במקום רחוק או ביוקר או שלא בהקפה עובר משום לפני עור, ואף באיסור דרבנן עובר בלפני עור דאורייתא, עיי"ש. וכשו"ת אגרות משה ח"א סוף סימן עב ג"כ אוסר למכור לחשוד אפי' בספק דרבנן, אבל בחשש מיעוט שאינו מצוי מצדד להתיר, עיי"ש. ועי' ספר הזכרונות שהאריך בחומר איסור מכירת בגדי שעטנו ותיקון למי שנכשל בזה.

ומענין לענין באותו ענין ראיתי בשו"ת קנין תורה ח"ב סימן עב שדן אם מותר לקבל לבדוק משעטנו בגדים שיש בהם משום פריצות, כגון בגד איש לאשה או מלבושים פרוצים, ולאחר שהאריך בענין חומר האיסור של לא ילבש ואיסור בגדים המביאים לידי הרהור, כתב שבמקום שמוחר לקרוע בגדים אלה, כמו שמצינו ברכ אדא בר אהבה בברכות דף כ, בודאי שאין שום היתר להרויח בהם ולהשתכר בסיוע לידי עוברי עבירה, ובפרט שיש צד לומר שאם לא יקבלו מהם לבדוק משום כך, ימנעו מללבוש בגדים אלו, ואדרבה אם יקבלו מהם יחשבו שאין איסור בזה, והביא דברי הש"ך ביו"ד סי' קנא סק"ו שאין אנו מצווין להפריש מומר מאיסור, והעלה שאם ידוע שאינן עומדים לתקן הבגד באופן שלא יהא בו איסור, אסור לסייען בכך, עיי"ש. ומדבריו משמע דאיירי לבדוק בשכר, ולכאורה לפי דבריו ה"ה בחנם אסור לסייען, ואפשר דכ"ש הוא, ועי' לעיל מדברי האחרונים בדין מכירת בגד שעטנו, ובמקום שמוחר למכור ואין בזה משום מסייע, מסתבר שמוחר גם לבדוק משעטנו.